

foreflaaede Fædreskoleinspektører, og at det forøgede Tilskud, Staten iøvrigt maatte ville yde til Skolevæsenet, burde benyttes dels til at fremkalde og støtte Bestræbelser for, at de kommunale Skoler kunne yde en bedre og fyldigere Undervisning end den som ubetinget nødvendig foreskrevne, dels til i Almindelighed at lette overbeholdende Kommuner Afholdelsen af deres Skolevæsen-udgifter. Den nu gjældende Lovgivning giver vel i begge Henseender Anvisning paa Skolefondene; men samme have hidtil kun udfoldet en meget ringe Virksomhed i disse Retninger, og foruden i de indskrænkede Midler, hvormed Fondene virke, maa Grunden hertil vistnok fornemmelig søges i, at de trængende Kommuner for Størstedelen findes samlede i enkelte Skolefondskredse.

Statens Tilskud med det forstnævnte Formaal vil formentlig kunne erholde hensigtsmæssig Anvendelse som Bidrag til at lette og fremskynde Indførelsen af den i Lovudkastet foreslaaede nye almindelige Skolegangsorden, hvorefter navnlig de ældre Børn i Landsbysskolerne ville erholde Undervisning hver Dag i Winterhalvaaret. Man har til den Ende foreflaaet, dels at Statskassen skal bære Halvparten af Udgifterne ved den Udvidelse af Skolestuer eller Indretning af nye Skolelokaler, som bliver nødvendig, for at samtlige Børn kunne undervises paa een Gang, forsaavidt deslige Byggearbejder foretages i Aarene 1873—77, dels at Staten udreder omtrent Halvdelen af Lønningerne til Andenlærere ved Skoler, hvis Børnetal ikke er saa stort, at en Andenlærers Ansættelse eller anden lignende Omordning er nødvendig efter den nu gjældende Lovgivning, men større, end at Børnene kunne undervises samlede af een Lærer, og hvor derfor en Forøgelse af de faste Lærerkrafter vil være det heldigste Mittel til Indførelse af hin Skolegangsorden, medens samme dog ogsaa vil kunne iværksættes paa andre mindre befoftelige, men tillige mindre tilfredsstillende Maader. Da Lovudkastet ikke gaar ud paa ligefrem at paahyde Oprettelsen af Fortættelses-skoler, og disse Skolers Fremvægt meget vil bero paa den Interesse, Lærerne vise for samme, har man ligeledes troet, at det vilde være heldigt, om

der ved et Tilskud fra Statskassen kunde stiftes Midler til extraordinære Belønninger for de Lærere, som gjøre sig særlig fortjente ved deres Virksomhed i de ommeldte Skoler. Man har derhos ment, at Statskassen foruden paa de foran nævnte Maader kunde virke for Opfyldning af Undervisningen i Almueffskolerne ved at stille et aarligt Beløb til Disposition til Udgifterne ved forskjellige andre Foranstaltninger i denne Retning, navnlig Antagelse af Medhjælpere ved Undervisningen i talrige Skoler, Indretning af Fortættelses-skoler, Haandgjærnings-skoler for Pigebørn og Tegneskoler for Drengene i Kjøbstæderne, Anskaffelse af forbedrede Undervisningsapparater til de offentlige Skoler osv. I det man maa holde for, at et saadant Beløb vil komme bedst til Anvendelse, naar det benyttes som Supplement til de Offre, Skolefondene bringe i deslige Diemed, har man tillige søgt at tilskynde Skolefondenes Bestyrelser til at afholde saadanne Udgifter ved at gjøre det til Betingelse for Fondenes Delagtighed i Statskassens Tilskud, at de selv anvende en vis Sum til Fremme af de omhandlede Foranstaltninger.

Hvad angaar den i Forslag bragte Bevilling til Understøttelser for trængende Kommuner, da maa det vistnok erkjendes, at de i Lovudkastet foreslaaede Foranstaltninger ville forøge Kommunernes Skolevæsen-udgifter saa meget, at der kan være Anledning til at lade Statskassen komme de mest bebyrdede Kommuner til Hjælp. Ligesom man med Hensyn til den ommeldte Bevillings Størrelse har maattet gaa efter et Skøn, saaledes vil den bedst mulige Anvendelse af et Beløb som det foreslaaede være afhængig af et Skøn over de enkelte Kommuners Trang; og det vilde derfor formentlig være det Heldigste, om Dispositionen over Beløbet ganske kunde overdrages de overordnede kommunale Myndigheder, navnlig Skoleraadene eller Skolefondenes Bestyrelser. En hensigtsmæssig Norm for det fastsatte Tilskuds Fordeling mellem selve Skolefondene lader sig imidlertid neppe finde, og navnlig synes Fordelingen ikke at kunne ske i Forhold til de Beløb, som Skolefondene selv anvende i det med Tilskudet tilsigtede Diemed,